

«Herrialde Guztietan»

Italiako postaren* egoera nigargarria

Maiatzaren 25ean bidalitako eskutitz bat, uztailearen* 31n eskuratu dut; eta apirilaren 21ean idatzitako beste bat, hiru hilabete geroago heldu zait. Eta, jaso ditudanean, pozik; Italiako postari* batzuek kartak azkar* banatzeko metodo berezi bat asmatua baitute!

Ekainaren* 24ean sekulako eskandalu bat sortu da. Italiako kazeta guztietako lehen horrialdeak mintzo izan dira arazo honetaz. Cene-n, Bergamo inguruko herririk bateko kartoi lan-tegi batean, polizia sartu eta kartoigai bezala erabilitako zabor* biltegia miatzen* hasi da. Beste gauza askoren artean, hona hemen zer aurkitu duten: eskutitz artamendatuak* 77, eskutitz premiazkoak 22, milioi eta erdi lira balioko postal mandatuak* 18, helbidea* ongi zedukaten eskutitzak ia bi mila, zahartzaro erretirorako ageri ofizialak 48, eta beste dokumentu ofizial batzuk. Bitxitasun hau* ere bai: medikuei erakusgai bezala bidalitako tonelada pare bat medikamentu, eta atzera Londrese-ra joan behar zuen whisky kaxa handi bat (hutsik, noski).

Eskandalu honen atzetik, betikoa: ikerketak,* nagusi kokor batzuen aldaketak, eta abar, jendea pixka bat sosega dadin.

Baina eskandalu hori bezain lotsagarria da, orain bi hilabete eskutitz batek bere helburura heltzeko behar zituèn bizpahiru egunak, gaur sei hilabete izatea.

Egoera honek galera ekonomiko izugarria ekarri dio Italiari. Turismoa nabarmenki urritu omen da. Industriek, berriz, negozio asko egiterik ez dute izan. Adibide batzuk: Milango Pirelli industria ezagunak amerikar bezero* bikain bat galdu omen du, ihazko abenduan bidalitako eskabide artamendatu* bat aurtengo ekainean heldu delako. «Riviera Romagnola» dertzan Rimini inguruko kostaldera, aurtun ihaz baino 28 % aleman udatiar gutiago etorri ei* da, hainbat turista taldek, postaren egoera xebleareari esker, beren bidaia garaiz eta taxuz antolatzerik izan ez dutelako.

Baina milioikada liren galera baino zerbait okerragoa leporatu du Italiak. Dirutan truka ezin daitekeen zerbait: bere sinisgarritasuna eta konfiantza mundu guztiaren aurrean galtzea. Eta ez da hau pentsamentu erromantiko hutsa, konfiantza falta hori zifra biribiletako galera ekonomikoan ere nabarmentzen baita.

Bien bitartean, handik eta hemendik kexak ugaltzen ari dira. Nazioarteko postal elkarteak Lausanan egin berri duen batzarrean, kexa asko entzun da Italiaren kontra. Japoniarrak izan dira, gogorkien hitz egin dutenak. Norbaitek, ez ironia punttarik gabe noski, Italiari hirugarren munduko nazioei bezala laguntza teknikoa eskaini behar zaiola esan du. Italiako ordezkariak,* aldiz,* arazo teknikoa gabe,* langileen eta sindikatuen problema zela erantzun dute.

Ekainaren 29ko Le Monde egunkariak, amorruez beterik, zera zioen: «2000. urterako 26 bakarrik falta zaizkigularik, postal harreman normal gabeko lurralde bakarra, Tibetekin batera, Italia da».

Nork konponduko du arazo hau? Posta Ministergoaren buru den Togni jaunak, alokairua* jasoko zaiela agindu die postariak, eta extra lanorduak bi aldiz gehiago ordainduko direla. Horrela, oraingo absentismo izugarria gutitu egingo dela uste

dute Gobernuok. Izan ere, normalki 10 edo 12%ra heltzen den absentismoa, gaur 30%raino igan baita.

Sindikatuak ez dira eritzi berekoak. Hauen ustez, Italiako postal arazoaren sustraia bere egitura* eta mekanika zaharkitua baitago.

Beraz, ez zaitez harri, irakurle, zeure adiskide edo hotel zuzendariren bati eginiko eskutitz goxo edo larri horrek zabor-tegi bateko zokoren batean bere bidea bururatzen* badu. Erromatik Napolirako karta fresko batzuk Milan aldeko kartoitegi hartara joan diren bezala. Eta ez dago geografia askoren beharrik, gertakari horren esannahia ikusteko.

Suediar sozial demokraten egitaraua

Suediar* sozial demokratek 12 puntutako politik egitarau* berri bat eman dute argitara. Hona hemen puntu-rik nagusienak:

- hiri mailako demokraziaren hobekuntza, eta udalen* autonomia zabalagoa.
- Hirugarren Munduko askaziogintza* mugimenduei laguntza areagotzea.*
- kultur politika zabalagoa, «talde marginatu eta kontestatariei» kontu handiagoa eginez.
- enplegatuak nahierara alokatzeko* eta bidaltzeko legea kentzea.
- lanik eza ahalik eta gehien mugatzen saratzea.
- osasuna, segurtasuna eta hezkuntzari* dagokienean, ageriko* sektorearen parte hartze zabalagoa.
- industri inbestipenaren* eta kooperatiba federakuntzaren artean komuntadura.*
- suediar eta atzerritar multinazionalen kontrol hestuagoa.
- langile migrariei* botua, hiri eta eskualde* mailako hauteskundeetan.

Alderdi Sozialista bakarrerantz Frantzian

François Mitterrandek frantziar ezkerrean alde egin duen kanpaina bizi eta eginkorrari jarraikiz, ba da urtebete barru Alderdi Sozialista bateratu bakar bat sortzeko asmorik.

Ezker radikalak (zentrutik hurbilen daudenak) eta PSU (Alderdi Sozialista Bateratua) bat egingo lirake Alderdi Sozialistarekin. PSUren etorrerak, bere oinharri ekintzailearekin, eta autogestioa helburu duela, aurrerakoia bihurtuko luke Alderdi Sozialista. Elkarrekin bateratze honek abantaila* garbia emango lioke PSri PCren aldean, zentruko botuak birsegurtatuz.

Mugimendu honek CFTD frantses sindikatu aurrerakoiaren begikotasun* eta laguntasun osoa du.

NATO: 25 urtetako maskarada bat

Gaztelaniazko siglen arauera* OTAN izenaz gure artean ezagunagoa den antolamendu eztabaidatu hori, berriro ere modan dago. Alde batetik, bere 25. urteurrena aurten betetzen duelako, eta bestetik, orain arte Kypreko lehendakari izan den Makariosek egin dituen aipamenengatik.

Ekainaren* 26an, Atlantik Aitorpenaren* birsinatzea* zela eta, gobernuburu partaideak elkarrekin bildu ziren Bruselan. Funtsezko* aldakuntzarik egin ez zenez gero, gauzak lehengoan geratu ziren. Amerikarren nagusitasuna argi eta garbi azaldu zen; eta Nixon pozik geratu bide* zen, Moskura joan dadinean, berriro ere Mendebal Europako «Aliakuntzaz» hitz egin ahal izango duelako.

Baina, norbaitek besterik pentsa eta sinesteraz nahi baleza ere, gaurregun NATO ez da naziogaindiko* militar elkargo* bat, ez eta Mendebal Europak behar duen «nuklear geriza» (nuclear umbrella). Barrenean, arrotz politikagintzarako sekretaritzaz gidatu bat, eta bertan partaide diren nazioen barne politikagintzarako aholku* eta erabakiak banatzen dituen antolamendu mozorroa* baizik.

Mendebaldeko* babeskuntza* interesen ezinbanatuzkoa, mito ahul* bat da jadanik. Ekialde* Hurbileko gorabeheretan nabarmen ikusi denez, Nixonek NATOko bere partaideekin kontatu gabe jarri ditu ataizean* munduan zehar zabaldutako US indarrak. Alemaniarrek ere antzeko jokabideak erabili dituzte, Israelerako harmaz zamatirik* zeuden US untxiak gera eraztean. Interesok aspaldidanik desberdinkatzen hasiak badira ere, hala ere, guztiekiko «etsaiaren» mitoari eutsi* egin zaio. Oraindik ere norbaitentzat probetxugarri den seinalea.

Dena dela, NATOk mende laurden batez zutik iraundu, «guztiekiko etsaiaren eta nuklear harmateriaren eraso» txorimamutzat* harturik.

Ezkerrak, oraindainokoa, jeneralki, NATOri buruz aho batez egin duen kritika, hauxe izan da funtsean: Europa banaturik, Estatu Batuen nagusitasunari eusteko militar aliakuntza erasokor* bat izan dela NATO. Baina analisi honek, ekialdeko blokean gertatzen dena eta superboteeren jokia ez du kontuan hartzen. Europar gizarte sozialista eta demokratikoa helburu duenak, Estatu Batuen nagusikeriari bezalaxe gogor egin behar dio sobietarrenari ere, NATO eta Varsaviako Egiunea* elkarren ispilu leialak baitira.

Europar Ezkerrak izan zuen honetarako aukerarik, 1972-1973. urteetan Helsinkin eratu ziren bilkuretan;* baina galdu egin zuen. Europako Segurtasun eta Lankidetzarako Hizketaldietan, bi superboteeren gogara* zuzendu ziren gauzak, eta halaxe iraun dute harez gero.

NATOk orduan bere antolamenduari eman zion funtsa —nuklear eraso beldurrarena— logika arauz* aztertuz gero, NATOk Europan duen egitekoa alferrikakoa dela argi eta garbi azaltzen da. Adibidez, Ingalaterrako harmada buruak jadanik jabetuak daude honetaz; eta, Frank Kitson-en liburuak erakusten duenez, nazio harmadak,* barruan sor daitezkeen matxinadak kontrolperatzeaz eta desegiteaz beste zentzuzko helbururik ez duke* etorkizunean. Mugaz kanpotiko erasoak zentzuz gabeturik geratzen dira, blokeen arteko akordio isil eta oreka* politiko honetan.

Azken aldion NATOri buruz sortu den teoriarik bitxiena, Henk Vredeling holandar babeskuntzako ministruarena dateke.* Hain zuzen ere, «Brezhnev dotrinaren» aldeantzikoa* dela aitor genezake. Vredeligen eritziz, NA-

Toren hegaltzan dauden herrialdeetan diktadurarik sor ez dadin erne egotea, eta, demokraziaren onetan, azpikoak suntsitzea* litzateke NATOren eginkizun nagusia.

Guk geuk besterik uste dugu: CIAk Grezian egin zuenaren ondoren, eta italiako kristau demokratek neofaxisten basatikeriak eragozteko duten «prestutasuna» ikusirik, benetako Ezkerra hauteskunde* bidez agintaritzara hel ez dadin neurriak hartzea dela NATOren helburu nagusia. Guk ikaşitako logikak —apalki aitor dezagun, Aris-totelerena dela berau— beste irñenbiderik ez digu eskaintzen.

Japonian eskuina irabazle

Iragan uztailaren* 7an egin dira Japonian Ganbara Garaia- ren edo Dietaren erdia berritzeko bozketak.* Tanakaren Alderdi Liberal Demokratikoaren alde agertzen ziren inkestak* eta eritzi* haztaketak. Alde aurretik esaten zen bezala, Tanakaren alderdia irten da irabazle, baina benetan ozta* ozta.

Erdiak eta bat irabazteko esperantza zuen alderdiak, baina ez du horrelako gehiengo* amesgarririk eskuratu: aurrez aurrean dituen partiduek berdindu egin dute Tanakaren alderdia. 126na bozekin* geratzen dira Gobernua eta oposizioa Ganbara Garaia- ren barnean. Alderdi Sozialista eta Alderdi Komunista izan dira aurrerakadattoa egin dutenak: harek, hiru aulki gehiago ditu orain, eta honek, berriz, bederatzi gehiago, Alderdi Liberal Demokratikoak zortzi aulki gutiago dituela.

Aldaketa horik* gorabehera, Tanakaren Partidua da oraindik —eta alde handirekin— Japoniako lehen alderdi politikoa: berak bakarrik, aipatu* 126 aulkiak ditu Dietan, eta bigarren darraionak* (Alderdi Sozialistak, halezia*) 62 soilik.

Emandako bozetatik, kasik %45 eraman ditu Alderdi Liberal Demokratikoak; eta Alderdi Sozialistak, hiru aulki berri baditu ere, herriarengandik aurreko hauteskundeetan* baino askoz boz gutiago jaso ditu (aurrekoan %21, eta oraingoan, berriz, %15,18 bakarrik). Japoniako aztertzaile politikoez diotenez, Tanakaren alderdia lehengoan dago, eta izan duen atzerakadatto hori ere laster konpon liteke beharbada, Partiduaren barnean aldaketa zenbait eginez gero. Laster, indarberritua ere irten liteke Alderdi Liberal Demokratiko kontserbakorra.

«L'Osservatore Romano» hauzipean

«L'Osservatore Romano» egunkaria Vatikanon ateratzen da, eta, Kuriaren egunkari ofiziala ez bada ere, ba du horrelako zerbait. Bestalde, Vatikanoa egiazko Estatua eta ez Italiaren zatia izanik, ba dirudi, egunkari hau ezin litekeela Italiako ezein* hauzitegitara jaukitua* izan.

Hala ere, Gino Concetti egunkariaren zuzendaria Italian epaitua izan dadila erabaki du Erromako hauzitegi batek, Italiako kazetari bati egindako irainengatik. Epai-kuntza datorren irailean* izanen da.

Idazleak:

Paulo AGIRREBALTZATEGI
Joseba INTXAUSTI
Xabier MENDIGUREN
Manu PAGOLA

baleza, balel
daude, dagoz
dezagun, daigun
die, deutse
digu, deusku
dio, deutso

genezake, geinke
lloke, leusklo
zalo, jako
zait, jat
zaizkigu, jakuz
zeuden, egozan